

GD-012022

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

March / April - 2019

BAOOE-201 : Sanskrit

(Buddhacharitam)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના/Instructions :

- (૧) બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
 (1) All the questions are compulsory.
 (૨) જમણી બાજુ રહેલા અંકો ગુણ દર્શાવે છે.
 (2) Figures to the right indicate full marks.

- ૧ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો : ૪
 1 (A) Translate any **one** of the following : 4
 (૧) અથો નરેન્દ્રઃ સુતમાગતાશ્રુઃ શિરસ્યુપાઘ્રાય ચિરં નિરીક્ષ્ય ।
 ગચ્છેતિ યાજ્ઞાપયતિ સ્મ વાચા સ્નેહાન્ન ચૈનં મનસા મુમોચ ॥ ૩-૭
 (૨) અયં કિલ વ્યાયતપીનબાહૂ રૂપેણ સાક્ષાદિવ પુષ્પકેતુઃ ।
 ત્યક્ત્વા શ્રિયં ધર્મમુપેષ્યતીતિ તસ્મિન્ હિ તા ગૌરવમેવ ચક્રુઃ ॥ ૩-૨૪
 (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સસંદર્ભ સમજાવો : ૩
 (B) Explain with reference to the context any **one** of 3
 the following :
 (૧) બહિઃ પ્રયાણાય ચકાર બુદ્ધિમન્તગૃહે નાગ ઇવાવરુદ્ધઃ ।
 (૨) ધન્યાસ્ય માર્યેતિ શનૈરવોચ જ્ઞશુદ્ધૈર્મનોભિઃ ખલુ નાન્યભાવાત્ ॥
 (ક) નીચેનામાંથી ગમે તે એક વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૭
 (C) Write short notes on any **one** of the following : 7
 (૧) કુમારદર્શન માટે એકત્રિત થયેલી સ્ત્રીઓનું વર્ણન
 (૨) કુમારની નગરયાત્રા
 ૨ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો : ૪
 2 (A) Translate any **one** of the following : 4
 (૧) પીતં હયનેનાપિ પયઃ શિશુત્વે કાલેન ભૂયઃ પરિસૃપ્તમુર્વામ્ ।
 ક્રમેણ ભૂત્વા ચ યુવા વપુષ્માન્ ક્રમેણ તેનૈવ જરામુપેતઃ ॥ ૩-૩૧
 (૨) ઇદં ચ રોગવ્યસનં પ્રજાનાં પશ્યંશ્ચ વિશ્રમ્ભમુપૈતિ લોકઃ ।
 વિસ્તીર્ણમજ્ઞાનમહો નરાણાં હસન્તિ યે રોગભયૈરમુક્તઃ ॥ ૩-૪૬

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સસંદર્ભ સમજાવો : ૩
- (B) Explain with reference to the context any **one** of the following : 3
- (૧) મનાસિ શઙ્કે કઠિનાનિ નૃણાં સ્વસ્થાસ્તથા હ્યધ્વનિ વર્તમાનાઃ ।
- (૨) ન ચૈવ સંવેગમુપૈતિ લોકઃ પ્રત્યક્ષતોઽપીદૃશમીક્ષમાણઃ ।
- (ક) નીચેનામાંથી ગમે તે એક વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૭
- (C) Write short notes on any **one** of the following : 7
- (૧) વૃદ્ધ અને રોગીજનને જોતા થયેલ કુમાર-સારથિ સંવાદ.
- (૨) કુમારને યાત્રામાંથી પાછો આવેલો જોઈને શુદ્ધોદનની સજાગતા.
- ૩ (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) ૪
- ૩ (A) Write short notes : (any **one**) 4
- (૧) અશ્વઘોષની કૃતિઓ
- (1) The works by અશ્વઘોષ
- (૨) અશ્વઘોષની શૈલી
- (2) The style of અશ્વઘોષ
- (બ) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો : ૧૦
- (B) Fill in the blanks with choosing appropriate option 10
- of the following :
- (૧) રામઃ ..... સહ વનં ગચ્છતિ । (સીતા, સીતયા, સીતાયૈ)
- (૨) ....., બાલાભ્યામ્, બાલૈઃ । (બાલેન, બાલમ્, બાલાય)
- (૩) અહં ..... સહ વિદ્યાલયં ગચ્છામિ ।
- (વિનોદાય, વિનોદં, વિનોદેન)
- (૪) અસ્મદ્ સર્વનામનું તૃતીયા બહુવચનનું રૂપ ..... થાય.
- (મયા, અસ્માભિઃ, આવાભ્યામ્)
- (૫) વયં કુસુમૈઃ ..... । (પૂજયામિ, પૂજયાવઃ, પૂજયામઃ)
- (૬) જિગ્નેશઃ ..... શિવં પૂજયતિ । (પુષ્પાય, પુષ્પાત્, પુષ્પૈઃ)
- (૭) તેન, તાભ્યામ્, ... । (તૈઃ, યૂયં, તસ્માત્)
- (૮) વયં નગરં ..... । (ગચ્છામઃ, ગચ્છથ, ગચ્છન્તિ)
- (૯) ..... સહ દિયા મન્દિરં ગચ્છતિ । (તસ્ય, તસ્મૈ, તેન)
- (૧૦) ..... શિવં પૂજયસિ । (વયં, ત્વં, અહં)

- ૪ મહાકાવ્યનાં લક્ષણો જણાવી, 'બુદ્ધચરિતમ્'નું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- 4 Give the characteristics of an epic and evaluate 'બુદ્ધચરિતમ્' as an epic. 14

અથવા/OR

- ૪ ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- 4 Write short notes any two : 14

- (૧) સંસ્કૃત પદ્યસાહિત્યનાં ઉદ્ભવ અને વિકાસની ચર્ચા કરો.
(1) Discuss the origin and development of 'પદ્યસાહિત્ય'.
(૨) 'બુદ્ધચરિતમ્'ના ત્રીજા સર્ગનું સમીક્ષાત્મક રસદર્શન.
(2) Critically appreciate the third canto of 'બુદ્ધચરિતમ્'.
(૩) કુમારગૌતમ (બુદ્ધ)નું પાત્રાલેખન.
(3) Character of કુમારગૌતમ (બુદ્ધ).

- ૫ નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો : ૧૪
- 5 Fill in the blanks with choosing appropriate option of the following : 14

- (૧) અશ્વઘોષ ..... નામની માનવાચક ઉપાધિથી અલંકૃત હતા.
(ભદન્ત, કવિરાજ, મહાકવિ)
(૨) અશ્વઘોષ ..... ધર્મનાં પુરસ્કર્તા હતા.
(હિન્દુ, બૌદ્ધ, જૈન)
(૩) 'બુદ્ધચરિતમ્' ..... પ્રકારની કૃતિ છે.
(પ્રકરણ, ખંડકાવ્ય, મહાકાવ્ય)
(૪) 'બુદ્ધચરિતમ્'નાં ત્રીજા સર્ગનું નામ ..... છે.
(સંવેગોત્પત્તિઃ, ભગવત્પ્રસૂતિઃ, કુમારાન્વેષણઃ)
(૫) 'બુદ્ધચરિતમ્' ત્રીજાસર્ગમાં કુમારગૌતમને ..... દૃશ્યો જોઈ વૈરાગ્ય ઉદ્ભવ્યું.
(ત્રણ, બે, ચાર)
(૬) કુમાર ગૌતમનાં પિતા ..... હતા.
(અસિત, દેવદત્ત, શુદ્ધોદન)

- (૭) 'બુદ્ધચરિત્તમ્'નો મુખ્ય રસ ..... છે. (શૃંગાર, શાંત, વીર)
- (૮) 'બુદ્ધચરિત્તમ્'નાં ત્રીજા સર્ગનાં છેલ્લા બે શ્લોકો ..... છે. (રુચિરા, ઉપજાતિ, ઈન્દ્રવ્રજા)
- (૯) 'બુદ્ધચરિત્તમ્'માં ..... નગરનું વર્ણન છે. (અલકા, કપિલવસ્તુ, વિન્ધ્ય)
- (૧૦) કુમાર ગૌતમે ..... ઘોડાવાળા રથ પર આરોહણ કર્યું. (ચાર, સાત, અગિયાર)
- (૧૧) નગરયાત્રા સમયે કુમાર ગૌતમે સર્વ પ્રથમ ..... ને જોયો. (વૃદ્ધમાણસ, રોગીમાણસ, મૃત માણસ)
- (૧૨) મૃત્યુની સચ્ચાઈ સાંભળી સિદ્ધાર્થ ..... પામ્યો. (વિષાદ, ભય, હર્ષ)
- (૧૩) વૃદ્ધાવસ્થાની વાત સાંભળી કુમાર ગૌતમ .....ની જેમ કંપી ઊઠ્યો. (ઘોડા, હાથી, બળદ)
- (૧૪) પુત્રની બહાર જવાની ઈચ્છા વિશે સાંભળ્યા પછી, રાજા શુદ્ધોદને .....ની આજ્ઞા કરી. (વિહારયાત્રા, વિવાહપ્રસંગ, યુદ્ધ)
-